

10 zł

Metal: Ag 925/1000
Stempel: lustrzany, tampondruk
Średnica: 32,00 mm
Masa: 14,14 g
Brzeg (bok): gładki
Nakład: do 10 000 szt.
Projektant: Dobrochna Surajewska
Emitent: NBP

Na zlecenie NBP monety wyprodukowała
Mennica Polska S.A.

Na awersie srebrnej monety
przedstawiono rozerwane kraty więzienne.

Na każdej polskiej monecie znajdują się:
nominał, napis „Rzeczpospolita Polska”, rok emisji,
wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej.

Narodowy Bank Polski ma wyłączne prawo emitowania
znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym monet
i banknotów kolekcjonerskich.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP są
prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

*Emisja wartości kolekcjonerskich
stanowi okazję do upamiętniania
ważnych historycznych rocznic
i postaci.*

8 marca 2022 roku Narodowy Bank Polski planuje wpro-
wadzenie do obiegu srebrnej monety o nominale 10 zł
„200. rocznica urodzin Ignacego Łukasiewicza”.

Zapraszamy do zapoznania się z planem emisji na stronie:
www.nbp.pl/monety

Sprzedaż wartości kolekcjonerskich emitowanych przez NBP
jest prowadzona w oddziałach okręgowych banku oraz przez
sklep internetowy: www.kolekcjoner.nbp.pl

Konsultanci NBP: nr tel. 22 185 91 59, 22 185 13 03

NARODOWY
BANK POLSKI

Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni

*Zdzisław Broński
„Uskok”*

Monety kolekcjonerskie

23 lutego 2022 roku Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu srebrną monetę o nominale 10 zł z serii „Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni” – „Zdzisław Broński »Uskok«”.

Zdzisław Broński „Uskok”

Na rewersie monety znajdują się wizerunki:
Zdzisława Brońskiego „Uskoka”,
Orderu Wojennego Virtuti Militari,
wstęgi o barwach Rzeczypospolitej Polskiej
z symbolem Polski Walczącej oraz napis: 1912–1949.

Zdzisław Broński urodził się 24 grudnia 1912 r. w Radzicu Starym na Lubelszczyźnie, w wielodzietnej rodzinie chłopskiej. Uczył się w Gimnazjum im. Stefana Batorego w Lublinie, a w 1934 r. został powołany do służby wojskowej w 50 pułku piechoty we Włodzimierzu Wołyńskim, gdzie ukończył szkołę podoficerską. Działal w kółkach samokształceniowych i Związku Młodzieży Wiejskiej „Siew”.

W wojnie obronnej we wrześniu 1939 r. został wzięty przez Niemców do niewoli. Po ucieczce ze stalagu wrócił w rodzinne strony, by zaangażować się w działalność Polskiej Organizacji Zbrojnej, która scalała się z Armią Krajową. Stał na czele oddziału (docelowo 60 żołnierzy) wchodzącego w skład Inspektoratu „Lublin”, działającego głównie w lasach parczewskich, zawieprzyskich i kozłowieckich. W maju 1944 r. otrzymał awans na stopień podporucznika rezerwy, a miesiąc później został przydzielony do 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK.

Brał udział w akcji „Burza”. Po zajęciu Lubelszczyzny przez Armię Czerwoną był poszukiwany, ale nie dał się złapać. Odtworzył kilkudziesięcioosobowy oddział, należący do struktur Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość (WiN).

Represje spadły na jego rodzinę: 26 kwietnia 1945 r. komuniści spalili zabudowania domu rodzinnego, a 24 kwietnia 1946 r. aresztowali jego ojca Franciszka pod zarzutem pomocy synowi.

Awansowany 1 czerwca 1945 r. do stopnia porucznika Zdzisław Broński „Uskok” został dowódcą wszystkich grup partyzanckich w Obwodzie Lubartów; podlegał bezpośrednio zwierzchnikowi oddziałów na Lubelszczyźnie, cichociemnemu mjr. Hieronimowi Dekutowskiemu ps. Zapora. Partyzanci por. Brońskiego wzięli udział w wielu akcjach przeciwko komunistycznym jednostkom, np. w nocy z 31 października na 1 listopada 1946 r. opanowali Łęczną, gdzie rozbroili posterunek Milicji Obywatelskiej.

Ze względu na komunistyczne obławy i terror „Uskok” zmienił taktykę walki i podzielił oddział na kilka patroli, które operowały w powiecie lubartowskim. Rozkazem z 12 września 1947 r. mjr Dekutowski, który postanowił przedostać się na Zachód, mianował awansowanego na stopień kapitana Brońskiego swoim następcą. W prywatnym liście do „Uskoka” napisał: *Stary – najważniejsze, nie daj się nikomu wykiwać i bujać, jak tam wyjadę, załatwię nasze sprawy pierwszorzędnie – kontakt będziemy mieć i tak. Czołem – Hieronim.*

Od jesieni 1947 r. Zdzisław Broński ukrywał się w bunkrze pod stodołą rodziny Lisowskich w miejscowości Dąbrówka (obecnie Nowogród). Za wskazanie miejsca, w którym przebywał, komuniści dwukrotnie wyznaczyli nagrodę finansową. „Uskoka” wydał były podkomendny Franciszek Kasperek ps. Hardy, który po ujawnieniu się został agentem UB.

21 maja 1949 r. grupa operacyjna Milicji Obywatelskiej, Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Urzędu Bezpieczeństwa otoczyła kryjówkę Brońskiego, który nie chcąc wpaść w ręce komunistów, wysadził się granatem. Jego ciało zabrano do Lublina i okazano rodzinie w celu identyfikacji, a następnie porzucono w nieznanym do dziś miejscu. Przed śmiercią kapitan Zdzisław Broński w swoim pamiętniku zapisał: *Życie poświęcić warto jest tylko dla jednej idei, idei wolności! Jeśli walczymy i ponosimy ofiary, to dlatego, że chcemy właśnie żyć, ale żyć jako ludzie wolni, w wolnej Ojczyźnie.*

Tadeusz Płuzański